

آنچه به عنوان «مناظره» برگزار شد؛

ناموزون در فرم، تهی از محتوا

محبوبه ولی

بود و برخی هم گفتند که اساساً آنچه به نام «مناظره» از رسانه ملی به ملت قالب شده، اصلاً مناظره نبود. اولین نقدها به فرم مناظره بود و اینکه تعریف مناظره یک رودررویی دو نفره است؛ تقریباً چیزی شبیه همان مناظره‌های سال ۸۸ که کاندیدها دو به دو در برابر یکدیگر می‌نشستند و یکدیگر را به چالش می‌کشیدند تا از دل آن چالش‌ها سره و ناسره قابل تشخیص شوند. تجربه مناظره‌های سال ۸۸ گرچه به تعریف مناظره نزدیک‌تر بود اما هزینه‌بر هم بود و قطعاً آن هزینه خوشایند نظام نبود و نخواهد بود.

از همین روست که در انتخابات بعدی، طراحی مناظره‌ها محتاط‌تر و محتاط‌تر شدند. در دوره‌های بعد، همه کاندیدها پشت میزهای مناظره در معرض سوالات از پیش تعیین شده و در شرایطی قرار می‌گرفتند که کمترین امکان ایجاد تنش وجود داشته باشد؛ با این حال انتخابات دو دوره قبلی یعنی سال‌های ۹۲ و ۹۶ خالی از تنش نبود و کلیدواژه‌هایی مانند گازانبری شاهدهی بر همین تنش‌هایی هستند که علی‌رغم تدابیر اندیشیده شده از دست در رفتند و بروز کردند.

مناظره‌های انتخاباتی مثل بسیاری از پدیده‌های دیگر وارداتی است. اولین مناظره تلویزیونی - انتخاباتی را مربوط به مناظره سال ۱۹۶۰ ریچارد نیکسون از حزب جمهوریخواه و جان اف کندی نامزد حزب دموکرات آمریکایی دانند. رفته رفته سنت مناظره به دیگر کشورها هم کشیده شد و نقشی تعیین‌کننده در رقابت‌های انتخاباتی ایفا کرد. در ایران پس از انقلاب، از همان ابتدا با نشست‌های پهلوی و مصباح‌یزدی رو در روی کیانوری و احسان طبری، مناظره شکل گرفت. برگزاری مناظره‌های انتخاباتی به صورت جدی اما بازمی‌گردد به انتخابات سال ۸۸ و آن همه حواشی که با قلم پر رنگ در تاریخ ثبت شد. بعد از مناظره‌های پر سرو صدای سال ۸۸، مجریان و سیاست‌گذاران برگزاری انتخابات در ایران، مناظره‌ها را ادامه دادند تا همین شب‌شب گذشته که اولین مناظره سیزدهمین دوره از انتخابات ریاست جمهوری به صورت زنده از تلویزیون پخش شد؛ مناظره‌ای که بیش از صاحبان هفت کرسی آن، فرم و محتوای خودش مورد نقد قرار گرفت به طوری که محل طعن و طنز و تمسخر

خبر

شرط ذوالنوری برای بازگشت آمریکا به برجام؛

اورانیوم مازاد خود را به روسیه نمی‌فرستیم

باشد اما باید شرط‌ها و تضمین‌هایی را قرار دهیم.

وی با بیان اینکه اگر آمریکا بدون قید و شرط به برجام برگردد، مکانیسم ماشه را فعال می‌کند، گفت: در این زمینه تضمین‌هایی قابل در یافتی وجود دارد و اگر در سال‌های گذشته فرصت‌سوزی نشده بود، می‌توانستیم غربی‌ها را زودتر به پای میز مذاکره بکشانیم. ذوالنوری با اشاره به قانون اقدام راهبردی و جرم‌انگاری برای عدم اجرای درست آن، تصریح کرد: یکی

نماینده قم و رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی گفت: برای آنکه آمریکا به برجام برگشته و ما از چاله به چاله نیفتیم، باید شرط‌هایی بگذاریم و تضمین‌هایی قرار دهیم. به گزارش ایرنا، حجت الاسلام مجتبی ذوالنوری شب‌شنبه در مراسم عزاداری شهادت امام جعفر صادق (ع) در مسجد امام خمینی (ره) پردیسان قم گفت: والله من هیچ فرد و مسئول اصولگرایی را نمی‌شناسم که مخالف اجرای برجام و رفع تحریم‌ها

عزیزی:

تهران شهر دار نظامی یا ورشکسته سیاسی نمی‌خواهد

دبیر کل جهادگران ایران اسلامی، گفت: شورای شهر پادگان و حیات خلوت سیاسیون نیست، بلکه شورای شهر جای نخبگان، متخصصین و کارشناسان است. وهاب عزیزی که مجموعه سیاسی او با آماده‌سازی یک لیست ۲۱ نفره خود برای ورود به انتخابات شورای اسلامی شهر تهران آماده کرده است، در گفت‌وگو با ایلتنا با تأکید بر انتخابات یک شهردار غیر نظامی و غیر سیاسی برای تهران، گفت: جهادگران در صورت کسب رای اکثریت در انتخابات ۱۴۰۰ اجازه نخواهند داد که مدیریت شهر تهران به دست افراد غیر متخصص، کم‌سواد و فاقد تجربه مدیریت شهری بیافتد. وی در ادامه با اشاره به تجربه‌های گذشته که در این جریان سیاسی رخ داده است، تصریح کرد: شهرداری کلانشهر تهران در ادوار گذشته مورد تاخت و تاز ورشکسته‌های سیاسی و پل‌نشین‌های نظامی قرار گرفته بود که امروز آثار آن را در چهره تک‌تک پرسنل شهرداری که در برخورد مستقیم با این

قرار گرفت. بزرگترین و اصلی‌ترین انتقاد به این محتوا، مربوط به سوالات کلی از نامزدها بود که آنها را به ورطه کلی‌گویی و شعاردگی می‌انداخت. انتقاد بزرگ دیگر جای خالی «تحریم» و «کرونا» در میان سوالات بود؛ در حالی که موضوع برنامه اقتصاد بود و هر وی اینها تأثیر انکارناپذیر در اقتصاد دارند.

گذشته از اینها، رفتار و ادبیات نامزدها نیز بر بی‌مایه بودن محتوای این مناظره افزود. در واقع آن مناظره نمایشی بود از بی‌اخلاقی سیاسی میان سیاستمداران. سیدعباس صالحی در واکنش به همین بی‌اخلاقی‌ها در صفحه توئیترش نوشت: «مناظره نه میدان مبارزه گلابدیا تورهاست و نه جای نقاشی مار و تزویر عوام! وقتی که هر چهار سال یکبار قاب سیمارا برای گفت‌وگو و مناظره می‌گشاییم، نباید وی‌هول زدگی و بداخلاقی دور از انتظار نیست!»

بی‌سواد خطاب کردن دیگری، تهدید به محاکمه کردن و خط و نشان کشیدن برای یکدیگر شاهدهی بود بر عیش نامزدهایی که تشنه تسویه حساب بودند. اما به هر حال مناظره‌ها با هر شکل و شمایل و با هر فرم و محتوایی، تأثیر خود را بر فضای انتخابات می‌گذرانند.

ناتوان در برابر آرای خاکستری و چرخش به نفع همتی

این تغییر بیش از هر چیز ناظر بر جلب آرای خاکستری است. اساساً مناظره‌ها برای خراج کردن آرای خاکستری از انفعال برگزار می‌شوند تا آن بدنه خاکستری را تحریک کرده و به میدان بیاورند. اما آیا مناظره‌ها شب‌شب توفیقی بی‌اثر حاصل کرد؟ این تغییر پیش از هر چیز ناظر بر جلب آرای خاکستری است. اساساً مناظره‌ها برای خراج کردن آرای خاکستری از انفعال برگزار می‌شوند تا آن بدنه خاکستری را تحریک کرده و به میدان بیاورند. اما آیا مناظره‌ها شب‌شب توفیقی بی‌اثر حاصل کرد؟

نظر سنجی‌ها تغییر چندانی در این مورد نشان نمی‌دهند که البته قابل پیش‌بینی بود چرا که خروجی آن مناظره برای افکار عمومی تقریباً «هیچ» بود. نظر سنجی سایت انتخاب در این مورد نشان می‌داد که بعد از مناظره کم‌کم حدود ۲۵ درصد نیمی از شرکت‌کنندگان در نظر سنجی این سایت گفته‌اند که رأی نخواهند داد. این عدد تفاوت چندانی با نظر سنجی اسپسا پیش از برگزاری انتخابات ندارد.

علاوه بر فرم ناموزون و ناز بیبا، محتوای مناظره نیز مورد نقد بسیار قرار گرفت. بزرگترین و اصلی‌ترین انتقاد به این محتوا، مربوط به سوالات کلی از نامزدها بود که آنها را به ورطه کلی‌گویی و شعاردگی می‌انداخت

از قرعه‌کشی پرداخت و نوشت: «اگر قرار باشد که یک مناظره واقعی انجام شود باید از هر هفت کاندید «یک سوال مشخص» پرسیده شود و با پاسخ‌های کاندیدها، مخاطب بتواند نوع رویکرد و برنامه‌شان را با یکدیگر مقایسه کند. وقتی سوالات متفاوتی از کاندیدها پرسیده می‌شود طبیعتاً امکان مقایسه بین کاندیدها هم وجود نخواهد داشت و یکی از دلایل سردرگمی بسیاری از مخاطبان و انتقادشان در فضای مجازی همین موضوع بود.»

نمایشی تازه از بی‌اخلاقی سیاستمداران

اما علاوه بر این فرم ناموزون و ناز بیبا، محتوای این مناظره نیز مورد نقد بسیار

اساساً مناظره‌ها برای خارج کردن آرای خاکستری از انفعال برگزار می‌شوند تا آن بدنه خاکستری را تحریک کرده و به میدان بیاورند. اما آیا مناظره‌ها شب‌شب توفیقی در این امر حاصل کرد؟ نظر سنجی‌ها تغییر چندانی در این مورد نشان نمی‌دهند

تغییر محسوس اما شاید مربوط شود به آرای عبدالناصر همتی، در این مناظره با توپ پررودر روی پنج کاندیدای اصولگرا قرار گرفت. نظر سنجی‌ها تعداد آرای او را بعد از ابراهیم رئیسی نشان می‌دهند. در نظر سنجی «انتخاب» ۳۳ درصد گفته‌اند که به ابراهیم رئیسی رأی می‌دهند و پس از او نزدیک ۱۹ درصد همتی را انتخاب کرده‌اند.

سایت عصر ایران هم نتیجه نظر سنجی خود با حدود ۴۹ هزار نفر مشارکت‌کننده را اینگونه اعلام کرده که نفر اول ابراهیم رئیسی با کسب حدود ۶۲ درصد آرا و نفر دوم عبدالناصر همتی با کسب ۲۲ درصد آرا بوده است. با این حساب می‌توان گفت که دست کم بعد از مناظره اول رقابت اصلی میان این دو نامزد است؛ با این حال باید منتظر بود مناظره‌های بعدی را هم دید. نکته مهم اما در این بین این است که افزایش اقبال به عبدالناصر همتی بیشتر هیجانی به نظر می‌رسد چرا که او نیز مانند دیگر نامزدها بر نامه خاصی در مناظره مذکور ارائه نکرد که بتوان با استناد به آن به سوی او متمایل شد؛ از این رو به نظر می‌رسد افزایش آرای او صرفاً نتیجه تقابلی باشد که او به نمایش گذاشت. به هر حال شاید کسانی که هنوز کاندیدای خود را انتخاب نکرده‌اند، در جریان این مناظره‌ها تصمیم خود را برای رأی به یک کاندیدای خاص بگیرند. اما سوزی دیگر اگر مناظره‌ها به همین شکل پیش روند بعید است بتوانند نظر کسانی که قصدی برای مشارکت ندارند را تغییر دهند چرا که نشانی از «مید» در آن نبود.

کنند، گفت: امروز باید نسبت به این مسائل بسیار حساس، آگاه و هوشیار باشیم.

نتایهاو:

نفتالی بنت تسلیم خواسته‌های آمریکا در باره ایران می‌شود

ایران هشدار داد. او در این راستای بیان کرد: این دولتی است که نخواهد توانست در مقابل فشار آمریکا برای بازگشت به توافق هسته‌ای با ایران که موجب به وجود آمدن بمب‌هایی خواهد شد که ما را تهدید خواهد کرد، ایستادگی کند. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی ادامه داد: وقتی این توافق در میان باشد، کابینه‌امینتی با وجود لاپید، میکائیل و هوروویتز هیچ اقدام جسورانه‌ای را در داخل قلمرو دشمن در ایران تأیید نخواهد کرد. بر اساس این گزارش، اظهارات نتانیاهو در پی این مطرح می‌شود که مذاکرات کمیسیون مشترک برجام در زمینه احیای توافق هسته‌ای از ماه گذشته در وین با حضور آمریکا در محل مذاکرات در جریان بوده و دو کارگروه جداگانه مشغول بررسی لغو تحریم‌های آمریکا و اقدامات لازم برای ایران در راستای بازگشت به تعهدات هسته‌ای‌اش هستند تا از این طریق بازگشت دوجانبه تهران - واشنگتن به پایبندی کامل به توافق هسته‌ای انجام شود.

روی موج کوتاه

فتوای رهبری درباره حکم «رای سفید» در انتخابات

خبرگزاری‌ها، متن فتوای رهبر انقلاب درباره حکم رای سفید و بی‌نام دادن در انتخابات را منتشر کرد. در این متن از حضرت آیت‌الله خامنه‌ای پرسیده شده: «حکم رای دادن سفید و بی‌نام چیست؟ در صورت عدم شناخت و تحقیق، یا تحقیق کافی و عدم وصول به نتیجه و تحریر در انتخاب اصلح چطور؟» در پاسخ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فتوا داده‌اند: «در هر صورت اگر رای سفید دادن موجب تضعیف نظام اسلامی باشد، حرام است.»

واکنش قوه مجریه به اتهامات در مناظره: فرصتی برای پاسخگویی دولت به اتهامات فراهم شود

نمایندگان قوه مجریه در شورای نظارت بر صدا و سیما در نامه‌ای به رئیس سازمان صدا و سیما خواستار اختصاص فرصتی مناسب و در اسرع وقت برای نمایندگان دولت به منظور پاسخگویی به اتهامات ناروا و بی‌پایه در نخستین مناظره انتخاباتی نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری شدند.

اولیانوف خبر داد:

گزارش آژانس درباره ایران در دستور کار نشست شورای حکام

میخائیل اولیانوف، نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین در صفحه توئیترش درباره جلسه آتی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی نوشت: «جلسه شورای حکام ۷ ژوئن با دستور کاری گسترده آغاز می‌شود. در میان موضوعات دیگر، به دو گزارش مدیر کل آژانس می‌پردازد که چندان برای ایران خوشایند نیست، اما انتظار می‌رود توافق خاصی نیافتد.» وی افزود: «همه درک می‌کنند که ایجاد مانع در مذاکرات وین جایز نیست.»

ادعای رئیس پارلمان عربی: ایران خیرخواه کشورهای عربی نیست

رئیس پارلمان عربی به بیان ادعاهایی علیه ایران پرداخت. عادل عبدالرحمن العسومی مدعی شد: ایران خیرخواه و دوست منطقه نیروهایی داشته باشد چرا که ایران در تلاش برای بی‌ثبات‌سازی = کشورهای عربی است. وی افزود: «ایران دوستی ندارد» و از متحدانش برای آسیب رساندن به کشورهای عربی استفاده می‌کند. ما مخالف اقدامات ایران در یمن، عراق، سوریه، لبنان هستیم.

محمد مهاجری:

آقای رئیسی! مدیون جوانی هستی به نام آذری جهرمی!

محمد مهاجری به ادعای ابراهیم رئیسی درباره داشتن دو میلیون فالوئر و واکنش نشان داد. این فعال رسانه‌ای اصولگرا در توئییتی نوشت: «آقای رئیسی در مناظره با افتخار از دو میلیون فالوئر در فضای مجازی خبر داد. همان فضای مجازی که برای فیلتر نکردنش، وزیر ارتباطات با شکایت دادستان کل کشور احضار شد. کاش آقای رئیسی یادش نرود که پیروزی‌اش در انتخابات ۱۴۰۰ را مدیون مقاومت جوانی است به نام آذری جهرمی!»

رئیسی:

خانواده‌ام اشک ریختند که کاندیداشوم

ابراهیم رئیسی، کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ در گردهمایی فضایی حوزه‌های علمیه در مدرسه عالی شهید مطهری تهران که به همت قرارگاه حوزوی سید رئیسی برگزار شده بود، گفت: مقطع حساس کنونی اقتضا می‌کند به عنوان سرباز نظام و ولایت و خادم ملت وارد عرصه شوم و با حرف و متلک و تهمت و افترا مطلقاً جانمی‌زنم. وی با بیان اینکه با رهنمودهای رهبری در قوه قضاییه اقداماتی انجام شد که برخی باور به اجرای آن نداشتند، افزود: می‌شود به مردم امید داد که جریانی آمده که مشکلات را رفع کند. رئیسی گفت: خانواده‌ام اشک ریختند که وارد عرصه انتخابات وارد نشوولی به آنان گفتیم تکلیف من چیز دیگری است.